

opis

Książka jest **pierwszym tak obszernym** opracowaniem zawierającym **kompleksowy opis** modeli do oceny ryzyka systemowego w sektorze bankowym. Autorka **szczegółowo omawia** istotę i źródła niestabilności systemu finansowego oraz sieć bezpieczeństwa finansowego i narzędzia polityki ostrożnościowej w zakresie ograniczania ryzyka. Przedstawia także wybiki badań własnych wykonanych na podstawie indywidualnych banków z 31 krajów w Europie, w podziale na kraje rozwinięte i rozwijające się.

Adresaci:

Publikacja przeznaczona jest menedżerów zarządzających ryzykiem w bankach, pracowników instytucji nadzorujących, praktyków prawa finansowego oraz pracowników naukowych i studentów kierunków ekonomicznych i prawnych.

Zaletą książki jest pragmatyczne podejście do ryzyka systemu bankowego, skoncentrowanie się na zaburzeniach w pośrednictwie finansowym możliwych do usunięcia w momencie kiedy zostaną one opisane i zmierzone. O dojrzałości publikacji świadczy również umiejętność syntezy bardzo złożonych zjawisk inżynierii finansowej. Przystępność narracji przy zachowaniu i niespłycaaniu złożoności omawianych spraw jest bardzo cenną umiejętnością autorki. Publikacja spotka się z zainteresowaniem czytelników ze względu na praktyczne ujęcie bardzo złożonego i dynamicznego zjawiska, jakim jest ryzyko systemu finansowego.

Prof. zw. dr hab. Jan Krzysztof Solarz, Instytut Ekonomiczny Społecznej Akademii Nauk

Zapewnienie stabilności gospodarczej wymaga identyfikacji źródeł ryzyka systemowego. Szczególnie ważny jest w tym kontekście sektor bankowy, będący głównym źródłem finansowania gospodarki.

Książka dr Renaty Karkowskiej wpisuje się w ważny i aktualny wątek tych rozważań - analizuje istotę i determinanty ryzyka systemowego w sektorze bankowym w krajach europejskich, w tym Europy Środkowej i Wschodniej, gdzie występuje niedostatek tego typu analiz. Walorem pracy jest także interdyscyplinarne podejście badawcze - analiza problematyki z różnych perspektyw badawczych, jak teoria systemów czy teoria sieci.

Prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Bartosik, Instytut Nauk Ekonomicznych PAN

Podziękowania | str. 9

Rozdział 1. Wprowadzenie do problematyki ryzyka systemowego - cel i założenia opracowania | str. 11

1.1. Przedmiot opracowania | str. 11

1.2. Struktura opracowania | str. 13

| str. 1.4. Metodyka badania | str. 17

1.5. Znaczenie przeprowadzonego badania | str. 19

Część I

Teoria ryzyka systemowego | str. 23

Rozdział 2. Istota i funkcje systemu finansowego w kontekście narastającego ryzyka niestabilności - przegląd teoretyczny | str. 25

2.1. Teoria systemu finansowego | str. 25

2.2. Struktura i funkcje systemu finansowego | str. 30

- 2.3. System finansowy a wzrost gospodarczy | str. 35
- 2.4. Zjawisko finansyzacji gospodarki | str. 39
- 2.5. Wnioski | str. 41

Rozdział 3. Ryzyko systemowe - definicja i koszty materializacji | str. 42

- 3.1. Wprowadzenie do problematyki ryzyka | str. 42
- 3.2. Klasyfikacja ryzyka | str. 43
- 3.3. Ryzyko systemowe - wybrane problemy definicyjne | str. 46
- 3.4. Kanały przenoszenia ryzyka systemowego i jego materializacji | str. 51
- 3.5. Istota i rozwój dziedziny zarządzania ryzykiem | str. 57
- 3.6. Wnioski | str. 64

Rozdział 4. Determinanty ryzyka systemowego w sektorze bankowym | str. 65

- 4.1. Czynniki ryzyka systemowego - uwagi wstępne | str. 65
- 4.2. Eskalacja działań opartych na autonomii menedżerów i asymetrii informacji | str. 67
- 4.3. Liberalizacja przepływów kapitałowych i wzrost udziału inwestycji krótkoterminowych | str. 71
- 4.4. Dźwignia finansowa i zjawisko deleveraging | str. 75
- 4.5. Zagrożenia wynikające z dysproporcji zadłużenia kredytowego w walutach obcych | str. 77
- 4.6. Efekt zarażania niestabilnością finansową | str. 81
- 4.7. Innowacje finansowe | str. 84
- 4.8. Rozwój działalności instytucji shadow banking | str. 88
- 4.9. Aktywność funduszy hedgingowych w sektorze bankowym | str. 93
- 4.10. Wnioski | str. 97

Część II

Praktyka w zakresie zarządzania ryzykiem i jego wyceny | str. 99

Rozdział 5. Sieć bezpieczeństwa finansowego jako element stabilności funkcjonowania sektora finansowego | str. 101

- 5.1. Przegląd definicji stabilności finansowej | str. 101
- 5.2. Przesłanki istnienia sieci bezpieczeństwa finansowego | str. 103
- 5.3. Rola instytucji sieci bezpieczeństwa finansowego | str. 107
- 5.4. Międzynarodowe zmiany w zakresie bezpieczeństwa sektora finansowego | str. 116
- 5.5. Wnioski | str. 120

Rozdział 6. Polityka ostrożnościowa w ujęciu makro - istota, cele i instrumenty | str. 122

- 6.1. Istota i cele polityki makroostrożnościowej | str. 122
- 6.2. Instrumenty polityki makroostrożnościowej | str. 125
- 6.3. Wyzwania polityki makroostrożnościowej w identyfikacji instytucji systemowo ważnych | str. 131
- 6.4. Wnioski | str. 142

Rozdział 7. Metody pomiaru ryzyka systemowego oparte na teorii sieci i domina | str. 144

- 7.1. Wycena ryzyka systemowego - uwagi wprowadzające | str. 144
- 7.2. Zastosowanie teorii sieci w analizach ryzyka systemowego | str. 149
- 7.3. Topologia powiązań międzysektorowych na rynku finansowym | str. 158
- 7.4. Pomiar ryzyka systemowego w modelu domina w sektorze bankowym | str. 164
- 7.5. Wnioski | str. 167

Rozdział 8. Charakterystyka i szacowanie systemowego ryzyka utraty płynności | str. 169

8.1. Definicja pojęcia ryzyka płynności | str. 169

8.2. Determinanty płynności | str. 173

8.3. Metody pomiaru ryzyka płynności | str. 176

8.4. Liquidity-at-Risk jako miara płynności narażonej na ryzyko | str. 182

8.5. Wnioski | str. 183

Rozdział 9. Teoretyczne i empiryczne aspekty ryzyka kredytowego o charakterze systemowym | str. 185

9.1. Ryzyko kredytowe - wybrane aspekty definicyjne | str. 185

9.2. Przyczynowo-skutkowy charakter systemowego ryzyka kredytowego | str. 192

9.3. Mechanizm powstania niewypłacalności i próba jego modelowania | str. 196

9.4. Modele wyceny ryzyka kredytowego | str. 199

9.5. Zastosowanie modelu wyceny opcji do określenia systemowego ryzyka niewypłacalności w systemie finansowym | str. 211

9.6. Wskaźniki ostrzegawcze ryzyka systemowego | str. 223

9.7. Wnioski | str. 225

Część III

Badania empiryczne nad wyceną i źródłami ryzyka | str. 227

Rozdział 10. Modelowanie systemowego ryzyka niewypłacalności w wybranych krajach europejskich z wykorzystaniem modelu wyceny opcji | str. 229

10.1. Metodyka badania i opis danych | str. 229

10.2. Szacunki wskaźników ostrzegawczych ryzyka - wyniki badań | str. 233

10.3. Szacunki wskaźników ostrzegawczych systemowego ryzyka niewypłacalności dla sektora bankowego w Europie | str. 247

10.4. Wnioski | str. 253

Rozdział 11. Modele wyceny ryzyka systemowego oparte na miarach wartości zagrożonej VaR | str. 255

11.1. CoVaR - miara warunkowej wartości zagrożonej dla systemu finansowego | str. 255

11.2. Propozycja wyceny ryzyka systemowego według modelu Adriana i Brunnermeiera | str. 260

11.3. Szacunki wkładu banków europejskich do niestabilności sektora bankowego - badanie własne | str. 261

11.4. Zastosowanie teorii wartości ekstremalnych - Expected Shortfall (ES), Marginal Expected Shortfall (MES) oraz indeksu ryzyka systemowego (SRISK) | str. 268

11.5. Wnioski | str. 278

Rozdział 12. Heterogeniczność i źródła ryzyka systemowego w sektorze bankowym w Europie - podejście teoretyczne i empiryczne | str. 280

12.1. Przegląd badań teoretycznych i empirycznych | str. 281

12.2. Charakterystyka badania | str. 284

12.3. Identyfikacja i charakterystyka źródeł ryzyka systemowego w działalności bankowej | str. 285

12.4. Charakterystyka czynników generujących ryzyko systemowe | str. 296

12.5. Opis metody badawczej | str. 300

- 12.6. Wyniki estymacji determinant ryzyka systemowego w krajach europejskich | str. 306
12.7. Charakter i zmienność ryzyka systemowego w grupach banków o różnorodnej specyfice działania | str. 317
12.8. Wpływ restrykcyjności regulacji nadzorczych na ryzyko systemowe w krajach europejskich | str. 322
12.9. Wnioski | str. 328

Rozdział 13. Podsumowanie | str. 330

- 13.1. Wnioski w zakresie przedmiotu opracowania | str. 330
13.2. Tezy wynikające z weryfikacji hipotez badawczych | str. 333
13.3. Zalecenia praktyczne wynikające z badań | str. 337
13.4. Ograniczenia i kierunki rozwoju badań nad ryzykiem systemowym | str. 338

Bibliografia

- Załącznik 1. Wskaźnik kapitalizacji giełdy w stosunku do PKB w wybranych krajach świata | str. 363
Załącznik 2. Wskaźnik aktywów systemu bankowego w stosunku do PKB w wybranych krajach świata | str. 365
Załącznik 3. Zestawienie 100 największych banków świata: wartość aktywów w krajowym systemie bankowym i PKB. Podział geograficzny, stan na drugi kwartał 2012 roku | str. 367
Załącznik 4. Znaczenie systemowo istotnych banków w wybranych krajach świata (2012) | str. 372
Załącznik 5. Spółki zależne 100 największych banków świata. Stan na rok 2011 | str. 374
Załącznik 6. Skład indeksu iTraxx Europe 21 dla zapadalności 5Y na dzień 5 marca 2014 | str. 379
Załącznik 7. Charakterystyka banków biorących udział w badaniu pod względem wielkości i podejmowanego ryzyka. Obliczenia dla wybranych krajów rozwiniętych w Europie | str. 381
Załącznik 8. Charakterystyka banków biorących udział w badaniu pod względem wielkości i podejmowanego ryzyka. Obliczenia dla wybranych krajów rozwijających się w Europie | str. 386
Załącznik 9. Rozkład wskaźnika ryzyka systemowego do wartości kapitału własnego banków z uwzględnieniem kraju pochodzenia podmiotu | str. 389
Załącznik 10. Ranking ryzyka systemowego (wskaźniki SRISK, MES, dźwignia finansowa, współczynnik beta, zmienność oraz korelacja) dla instytucji finansowych w Europie na dzień 6 maja 2014 roku | str. 394
Załącznik 11. Opis zmiennych i ich źródeł | str. 398

Spis ilustracji | str. 399

Spis tabel | str. 403

Indeks | str. 407

Informacje o autorach (redaktorach)

Renata Karkowska - doktor ekonomii w zakresie nauk o zarządzaniu; absolwentka szkoły Głównej Handlowej w Warszawie; adiunkt na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego; autorka licznych publikacji o charakterze badawczym z dziedziny finansów, rynku kapitałowego i bankowości; wykłada na uczelniach w kraju i za granicą - w Norwegii, Austrii, Portugalii i Włoszech; redaktor "Journal of Banking and Financial Economics".